

„Szent-Györgyi Szegeden az egyetemi ifjúságnak is ideálja lett”

2020. január 31.

Újság a szegedi egyetemi ifjúságnak. Gólyabál, ahol színes papírfezt tesz a fejére a professzor és a hallgató is. Diákothton a szegedi Dugonics tér 13. szám alatti egyetemi épület 2. emeletén. Három példa arra, hogyan változtatta meg a szegedi egyetemisták életét, hozta létre a „diákegységet” rektorként Szent-Györgyi Albert. Az SZTE Nobel-díjas rektorának szegedi időszakáról, Szent-Györgyi emlékezetéről a regionális és az egyetemi lapok cikkei alapján villantunk föl részleteket.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

„Amint az előre látható volt, Szent-Györgyi Szegeden az egyetemi ifjúságnak is ideálja lett. Mi sem mutatja ezt jobban, mint az, hogy az ifjúságot egységes egyetemi egyesületbe tudta szervezni. Addig az ifjúság, szétforgácsolva, különböző egyesületekhez tartozott...” — **emlékezett vissza** a Szent-Györgyi Alberttel töltött évekre **Laki Kálmán**. Az 1929-1933 között a szegedi Ferenc József Tudományegyetem orvostudományi, majd a természettudományi és a matematikai karon is tanulmányokat folytató ifjú 1936-ban az országban elsőként szerzett biokémiai doktori oklevelet, de már másodéves orvostanhallgató korától **a Szent-Györgyi Albert mint mester körül kialakult tanítványi, majd munkatársi körbe tartozott**. Így aztán személyes tapasztalatok nyomán állapíthatta meg, hogy a szegedi hallgatókat érintő egyetem közéletébe jelentős változásokat hozott Szent-Györgyi Albert mint rektor.

Beszéd a diáksághoz

A 80 évvel ezelőtti szegedi napilapok folyamatosan beszámoltak a szegedi egyetem Nobel-díjas rektorának erőfeszítéséről.

Például a **Szent-Györgyi Albert rektor beszéde a diáksághoz a diákegység megteremtéséről** című cikk a Délmagyarország **1940. december 14-i** számában jelent meg. Az egykori tudósító kiemeli: „*zsúfolásig megtelt az auditórium maximum*”.

A rektor kifejtette: azért van szükség a diákegység megteremtésére, hogy „*a széthúzó és sok irányban elágazó egyesületek helyett olyan közösség jöjjön létre, amelyben módja legyen az ifjúságnak önmaga erejével megteremtenie azokat a lehetőségeket, amelyek az egyetemen kívüli továbbképzésben, klubéletben és minden egyéb vonatkozásban azt a célt szolgálják, hogy egyéniség, ember váljék a diákból*”.

Ez az újságcikk elérhető a Szegedi Egyetemi Tudástár 3. köteteként napvilágot látott **Szent-Györgyi Albert a Délmagyarországban és a New York Timesban** (<http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/14113/>) című könyvben is. A *dr. Hannus István*, az SZTE Természettudományi és Informatikai Kar nyugalmazott professzora által összeállított kötet letölthető az SZTE Klebelsberg Könyvtár Contenta repozitóriumából, illetve az SZTE Általános Orvostudományi Kar honlapján a Szent-Györgyi Albertet bemutató (</szent-gyorgyi-albert/szent-gyorgyi-albert-160915>) aloldaláról is itt. Ezekre a felületeken megtalálható a Szegedi Egyetemi Tudástár 1. kötet, a **magyarul és angolul is közzétett Szent-**

Györgyi Albert szellemi öröksége (/szent-gyorgyi-albert/szent-gyorgyi-albert-160915) című tanulmánygyűjtemény, amelyben *dr. Jancsák Csaba*, az SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar egyetemi docense részletezi a rektor diákegységéről vallott nézeteit.

Fényes egyetemi bál

A szegedi egyetemen „a komoly tudományos munka mellett megindult az eleven pezsgő diákélet is, amely az egyetem fiatalságának a város társadalmába való szerves bekapcsolódását célozza, és nyilvánvalóan a kapcsolatok kimélyítését eredményezi” – fogalmaz az **1941. január 25-i** Délmagyarországban a „fényes sikerrel” tartott egyetemi bálról tudósító újságíró. „A Hungária-szálló termei pazar ünnepi díszbe öltöztek erre az alkalomra. A kávéházi termet virág- és színes villanyfűzérekkel díszítették. A zenekar számára külön látványos hidat építettek...”

Elegáns könnyedséggel teremtett kapcsolatot az egyetemistákkal is a Nobel-díjas professzor. Ilyen emlékeket dédelgetet saját gólyabáljáról is Szent-Györgyi egykori tanítványa, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont nyugalmazott munkatársa, *Wollemann Mária*.

„Az a közvetlenség, ami belőle áradt, mindenkit megfogott a hallgatóság körében. A legdemokratikusabb volt az akkori egyetemi professzorok között” – fogalmazott Wollemann Mária (/sztemagazin/2012/1-szam-2012-marcius/szent-gyorgyi-albert-130828). A tudós a Szegedi Egyetem Magazin 2012. év 2. számában (http://univ.bibl.u-szeged.hu/17224/1/sze_2012_002.pdf) megjelent interjúban arról is mesélt, hogy az akkori gólyabálokon színes, lelógó bojtos papírfest hordtak a résztvevők, a gólyák zöldet, az egyetemi tanárok pirosat, illetve a többiek évfolyamként különböző színűeket. A professzorok felkérték a hallgatókat is táncolni.

Meglepetések a Szegedi Hídban

A Szent-Györgyi Albert által támogatott diákszervezet, a Szegedi Egyetemi Ifjúság, a SZEI **1941 májusától Szegedi Híd** (http://univ.bibl.u-szeged.hu/view/full_volume/Szegedi_h=EDd_3A_a_Szegedi_Egyetemi>Ifjus=E1g_5B=21Ifj=FAAs=E1g=5D_lapja/) címmel egyetemi lapot jelentetett meg.

A **Szegedi Híd (/sztehirek/2020-január/szegedi-hid-1941-005-200201)** első számában **Szent-Györgyi Albert „A SZEI-ről”** című cikkét a **2. oldalon, József Attila: A betűk sivatagában** című versét a **3. olvashatjuk**. E lapszám is fellelhető az SZTE Klebelsberg Könyvtár Contenta repozitóriumi rendszerében az **SZTE UnivHíсторia** (<http://univ.bibl.u-szeged.hu/>) címszó alatti Egyetemtörténeti kiadványok között.

„Üdvözlöm a Szegedi Hidat, az ifjúság lelkének és a SZEI életének ezt az új megnyilatkozását” – írta Szent-Györgyi Albert.

(/sztehirek/2020-január/szegedi-híd-1941-005)

„...A SZEI központja egy tágas, egyszerűen, de ízlésesen berendezett diákothton az egyetem központi épületében, ahol a diák pihenhet, olvashat, szórakozhat és diáktársaival találkozhat. A tágas előszobából háromfelé visz az ajtó. Az egyik visz a játszóterembe, ahol zöld pingpong asztalok állnak. Mellette a derűs, nagy olvasó és társalgó. A harmadik ajtó megett egy derék altiszt már fillérekért tápláló eseséget és üdítő italokat ad. Kártya, alkohol, vagy illetlen beszédnek nincs helye a falakon belül...” – ad leírást a diákothtonról az ugyancsak a szegedi Dugonics tér 13. szám alatti épületben székelő rektor.

A SZEI-ről és a szervezethez tartozó csoportokról kifejti: „a diákok választott tanácsa vezet. Itt minden a diáké. A SZEI-n belül azután, érdeklődésük-nek megfelelően, a diákok munka-közösségekbe csoportosulnak. Ilyenek: az énekkar, a cserkészcsapat, a színjátszó társaság, a most alakuló sportegylet, stb.”

A Szegedi Híd 3. oldalán az egykori egyetemi hallgató, József Attila versbe öntött érzéseiről olvashatjuk:

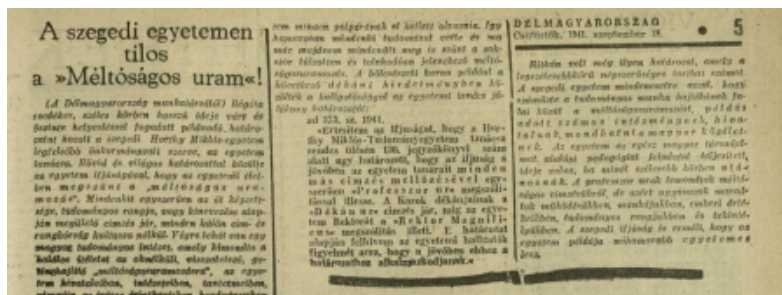
„A gót s latin betűk sivatagában,
Fáradt diák, virágot keresek.
Oly szürke vagyok múltban és mában
S szeretnék élni én is keveset!
(...)
Szeretném bátran becsukni egyszer
A kopott könyvek ócska földelét
És csókolózni illatozó esttel,
Mikor reám vár és reá a rét.
De jaj, vigyáz rám sok szigorú mester,
Csak vágyam kóborolhat szerteszét,
Míg én magam süket betűkben élek,
Mint Cháron hídjáról leszédült lélek.”

70-100 éves történetek a digitalizált kincsesbányában

A diákegység jegyében létesített az egyetem hallgatóinak „pompás társalgót, olvasót, játékszobát és étkezőt” magába foglaló diákothont Szent-Györgyi Albert – adta hírül a Délmagyarország **1941. március 15-i** száma is. Ezt a **Szombaton megnyílik a szegedi egyetem diákothona** című cikket és a **Laki Kálmán** fentebb idézett **vi**sszaemlékezését is szemlélzte a **2012-ben** az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság székházában rendezett **Szent-Györgyi emlékkiállítás**. Az SZTE Klebelsberg Könyvtár munkatársa, *Pap Kornélia* állította össze a gazdag tárlat anyagát, amelynek virtuális változata elérhető az SZTE Szent-Györgyi Albert Emlékoldalon **itt (/szent-gyorgyi-albert/virtualis-kiállítás/virtualis-kiállítás?folderID=18356&folderID=18356&objectParentFolderId=18356)**.

(Az SZTE Hírportálon belüli, a Nobel-díjas tudósról összeállított, frissülő Szent-Györgyi emlékoldal

(/szentgyorgyi/eletrajz?FolderID=18346&objectParentFolderId=18346) információtartalmának gazdagságáról és hasznosítási lehetőségeiről **itt (/szentgyorgyi/emlekoldal)** olvashat.)

A szegedi egyetemen tilos a „Méltóságos uram!” – olvasható Délmagyarország **1941. szeptember 18-i** számában. E 79 éves történet háttérét is kifejti a két könyvtáros, *Marton János* és *Pap Kornélia*: *Szent-Györgyi Albert Magyarországon* (*/sztehirek/2017-december/konyvpremiere-szenzaciok?folderID=42439&objectParentFolderId=18250*) című kötete.

A szegedi egyetem legismertebb oktatója és kutatója életének nyilvánosság előtt zajló mozzanatairól, illetve emlékezetéről 92 éve adnak hírt a szegedi egyetemi újságok, a regionális és országos napilapok.

Az SZTE Klebelsberg Könyvtár és a Somogyi-könyvtár szakmai erőfeszítésének köszönhetően, továbbá a regionális napilap, a Délmagyarország kiadójának a támogatásával digitalizált újság adatbázisa elérhető:

- az online Délmagyarország honlapján (<http://www.delmagyar.hu/delmagyararchiv/>)
- az SZTE Klebelsberg Könyvtár „Contenta” repozitórium-rendszeréből. (<http://www.ek.szte.hu/contenta-repozitoriumok/>)
- a Somogyi-könyvtár elektronikus könyvtárából. (<http://dm.ek.szte.hu/szteda/delmagyar?p=0>)

Kincsesbánya a DélmagyArcívív és az **SZTE Klebelsberg Könyvtár „Contenta” repozitórium-rendszere** a tudomány-és egyetemtörténet iránt érdeklődők, a szemináriumi és szakdolgozat szerzők számára.

Újszászi Ilona

Archív fotók, dokumentumok: SZTE Klebelsberg Könyvtár

 Cikk nyomtatás Link küldés Tetszik 0 Tweet

